

Accelerarea procesului de aderare a României la Zona Euro

The acceleration of Romania's accession to the Eurozone process

Accélération du processus d'adhésion de la Roumanie a la zone Euro

Autor/ Author/ Auteur: **Ardeleanu Adina**

Studentă/ Student/ Étudiant – Facultatea de Drept, Universitatea din București/ Law School, University of Bucharest/ Faculté de Droit, Université de Bucarest

Anul se studiu/ Year of study/ Année d'études: III

Grupa/Group/Groupe: 302

Seria/Series/ Série: I

Profesor coordonator/Coordinating professor/Enseignante responsable: Prof.univ.dr. **Augustin Fuerea**

Sectiunea 1

Abstract/ Abstract/ Résumé

§1. Necesitatea aderării României la Zona Euro

Prin adoptarea monedei Euro se poate considera, în mod oficial, ca fiind parcursă de către România și ultima etapă de integrare economică în cadrul Uniunii Europene, consolidându-se pe aceasta cale și uniunea politică.

Integrarea pieței naționale, a forței de muncă și a capitalului determină câștiguri semnificative pentru România, ca stat participant la piața unică- un spațiu economic unitar, lipsit de dificultăți precum riscul devalorizării monedei naționale, instabilitatea cursului de schimb, etc.

Totodată, moneda Euro se caracterizează prin credibilitate, având putere și autoritate la nivel global, atât fața de dolar, cât și fața de yen.

Cu toate acestea, prin adoptarea Euro, statul renunță la unul dintre cele mai importante tabuuri naționale, însă, prin intermediul Euro se va putea ajunge la o transparență a prețurilor pe plan european și național, cât și la o ascensiune a competitivității României.

The necessity of Romania's accession to the Eurozone

By adopting the Euro currency it can be considered, officially, that Romania has accomplished the final step of the economical integration within the European Union, as well as accomplishing the political union.

The integration of the national market, of the workforce and of the capital leads to significant benefits for Romania, as a participant member to the single market- a single economic space, without any difficulties such as the risk of devaluation of the national currency, the instability of the exchange rate, etc.

Moreover, the Euro currency is characterized by credibility, strenght and authority at the global level, in comparison to the Dollar and the Yen.

Taking these aspects into consideration, by adopting Euro, the state lets go to one of it's most important taboos, but through Euro it can reach a price transparency on the European and national scale, as well as an ascension of Romania's competitiveness.

La nécessité d'adhésion de la Roumanie a la zone Euro

Par l'adoption de la monnaie Euro on peut considérer, officiellement comme étant couvert aussi par la Roumanie la dernière étape d'intégration économique au sein de l'Union européenne, de cette façon l'union politique se consolidant aussi.

L'intégration du marché national, de la force de travail et du capital détermine des gains importants pour la Roumanie comme état participant au marché unique- un espace économique unitaire, sans des difficultés comme le risque de la dévaluation de la monnaie nationale, l'instabilité des taux de change, etc.

La monnaie Euro se caractérise aussi par crédibilité, avec le pouvoir et l'autorité mondial, si devant le dollar tant devant l'Yen.

Cependant, par l'adoption Euro, l'état renonce a l'un de plus importants tabous nationaux, mais par Euro il pourra atteindre une transparence des prix au niveau européen et national, et une ascension de l'engagement de Roumanie.

§2. Principalele avantaje economice ale monedei unice europene sunt:

1. Riscul ratei de schimb;
2. Costurile tranzacțiilor;
3. Transparența prețurilor;
4. Piețe financiare profunde.

Conștiente de faptul că pasul premergător integrării politice îl reprezintă integrarea economică, statele Comunităților Europene au decis, la nivelul anului 1992, în cadrul Tratatului de la Maastricht (care prevede instituirea unei Uniuni economice și monetare conform căreia Comunitățile vor avea o singură politică monetară¹), continuarea procesului realizării unui Sistem Monetar European (ideea unei uniuni monetare avându-și originile în preajma anilor '60), în vederea eliminării riscului unei fluctuații substanțiale de schimb valutar între monedele statelor membre, precum și în vederea eliminării devalorizărilor care au un impact major în economiile acestor state.

Astfel, la data de 1 ianuarie 1999, 11 țări adoptă moneda euro², înlocuindu-se în acest fel și Institutul Monetar European cu Banca Centrală Europeană (BCE) care va avea ca principală atribuție menținerea puterii de cumpărare a Euro și, implicit, asigurarea stabilității prețurilor în Zona Euro. Rolul BCE este de a emite și administra moneda unică Euro³ a celor 16 state participante în prezent la Zona Euro.

Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa prevede că "Obiectivul principal al Sistemului European al Băncilor Centrale este menținerea stabilității prețurilor [...] susținând politicile economice generale din Uniune [...] și acționează în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă, favorizând alocarea eficientă a resurselor".

Sectiunea 2

§1. România trebuie să îndeplinească criteriile stabilite la nivelul Uniunii Europene pentru aderarea la Zona Euro, respectiv **Criteriile de la Maastricht**, cunoscute și sub denumirea de criteriile monetare de convergență nominală, ce vizează:

1. Rata inflației;
2. Dobânda pe termen lung;
3. Rata de schimb;
4. Deficitele și datoriile publice.

1. Astfel, **rata inflației** nu trebuie să depășească cu mai mult de 1,5 puncte media celor trei țări cu cele mai scăzute rate de inflație.

2. Ratele dobânzii pe termen lung nu pot depăși cu mai mult de 2% media celor trei țări cu inflația cea mai scăzută.

3. Rata de schimb va trebui să se mențină în cadrul limitelor prestabilite în cadrul Sistemului Monetar European, iar devalorizările vor trebui ținute sub control și chiar eliminate în perioada premergătoare trecerii la moneda unică, fiind interzisă deprecierea voluntară a propriei monede în raport cu moneda altui stat membru.

Conformarea la aceste criterii poate aduce cu sine o serie de probleme precum erodarea credibilității Sistemului Monetar European, ca urmare a devalorizării, sau alte probleme precum inflația și de rata de schimb reală, putându-se ajunge ca piața să fie incitată la lansarea atacurilor bazate strict pe speculații. Având în vedere aceste probleme, trebuie impusă realizarea de politici monetare similare, având în prim-plan rata inflației, a dobânzii și rata de schimb, fapt ce va duce la întărirea credibilității sistemului; totodată, cele trei criterii monetare se sprijină în principal pe inflație, primul (rata inflației) în mod explicit, al doilea (dobânda pe termen lung) pentru că dobânzile pe termen lung înglobează

¹ Augustin Fuerea, *Manualul Uniunii Europene*, ediția a III-a, ed. Universul Juridic, București, 2006, p.46

² Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Luxemburg, Țările de Jos, Portugalia și Spania, iar în 2001 Grecia.

³ Augustin Fuerea, *Manualul Uniunii Europene*, ediția a III-a, ed. Universul Juridic, București, 2006, p.120

anticipările de inflație și al treilea(rata de schimb) deoarece constrânge România la controlarea costurilor.

4. Deficitele publice nu pot depăși 3% din PIB, iar **datoria publică** nu poate depăși 60% din PIB. Aceste din urmă criterii sunt în mod indisolubil legate de criteriile monetare.⁴

Sectiunea 3

§1. Metode și pârghii economice de aderare la Zona Euro

Metodele folosite în scopul pregătirii României pentru aderarea la Zona Euro vizează nu numai îndeplinirea criteriilor de convergență nominală, cât și atingerea convergenței reale.

1. Sistemul MCS II (Mecanismul Cursului de Schimb II)⁵. În scopul pregătirii României pentru aderarea la Zona Euro se va lua în calcul, totodată, și îndeplinirea condițiilor prevăzute de Sistemul MCS II, întrucât România trebuie să aibă în vedere, de asemenea, și cursul de schimb, care impune participarea pe termen de minimum doi ani la MCS II, fără să aibă posibilitatea de a face devalorizări unilaterale față de euro.

Astfel, România trebuie să se pregătească intens pentru accelerarea participării la MCS II, fapt pentru care moneda națională va trebui să se caracterizeze prin stabilitate față de moneda de referință-Euro.

Este de preferat existența unei perioade relativ scurte de timp între momentul participării la MCS II și aderarea la Zona Euro, întrucât astfel majoritatea condițiilor de convergență vor fi îndeplinite. Prin urmare, se poate deduce faptul că cea mai apropiată perioadă la care România va trebui să inițieze programe de participare la MCS II este perioada 2012-2014, urmând a respecta –în limita parametrilor normali- termenul de referință 2015 pentru aderarea României la Zona Euro, dar aceasta este doar cea mai apropiată posibilă dată de referință, totuși, nu este și cea mai verosimilă, plauzibilă perioadă, având în vedere contextul economic actual. Totodată, trebuie să existe certitudinea că nu va avea loc o participare la MCS II timpuriu, înainte ca România să fie cu adevărat pregătită de acest pas, pentru că această mișcare va putea duce la prelungirea perioadei de participare la MCS II, fapt care ar putea constitui un dezavantaj la adresa statului, iar amânarea exagerată ar putea duce la demotivarea unui ritm susținut al reformelor pe care statul trebuie să le întreprindă.

2. Punctele-cheie pe care trebuie să le urmărească România sunt *menținerea inflației* la un nivel cât mai scăzut, crearea unei *piete interne de capitaluri* care să existe pe termen lung, convergența ratelor de dobândă și menținerea pe piață într-un *ritm relativ stabil* al cursului leului.⁶

Se observă cum aceste măsuri sunt independent legate de rata inflației, fapt pentru care accentul trebuie pus pe reducerea ratei inflației, lucru ce duce la îndeplinirea nu numai a unei condiții a Tratatului de la Maastricht, ci a minimum trei condiții. (vz. supra, secțiunea 2, nr.3)

Sectiunea 4

1. Indicatori de convergență nominală

Aprecierea, precum și deprecierea zilnică maximă a cursului de schimb Leu-Euro se încadrează în intervalul de fluctuație a MCS II.

2. Indicatori de convergență reală

⁴ Dan Drosu Saguna, Dan Soava, *Drept financiar public*, ediția 2, ed. C.H. Beck, București, p 392-394,

⁵ Aranjament pentru cursul de schimb în care moneda are o paritate centrală față de euro, iar cursul de schimb nu poate fluctua față de această paritate cu mai mult de 15%, în sus sau în jos.

Participarea la acest mecanism pentru o perioadă minimă de doi ani este unul din criteriile ce trebuie îndeplinite pentru a putea intra în zona euro.

⁶ Mugur Isaescu, *Convergența la zona euro*, București, 27 noiembrie, 2006

În pofida faptului că textul Tratatului de la Maastricht omite a menționa în mod expres care sunt criteriile cu privire la convergența reală, acestea pot fi deduse prin:

- Nivelul produsului intern brut / locuitor;
- Structura ramurilor economiei naționale;
- Costurile efectuate cu forța de muncă;
- Gradul de deschidere a economiei;
- Volumul comerțului exterior și gradul de integrare a acestuia în cadrul Uniunii Europene.

Convergența reală presupune diminuarea decalajelor dintre țări cu privire la nivelul productivității și cel al prețurilor, ceea ce implică creșterea veniturilor din țările în curs de dezvoltare către nivelul existent în țările dezvoltate.

Convergența reală este sintetizată prin nivelul PIB/locuitor exprimat la paritatea puterii de cumpărare standard.⁷

Convergența reală a avut în start lent, fapt datorat implementării tardive a reformelor structurale.

3. Convergența juridică presupune o compatibilitate a legislației naționale cu prevederile tratatului; accentul este pus pe legislația privind Banca Națională a României (BNR) și emisiile monetare.⁸

4. Îndeplinirea criteriilor de convergență va fi analizată de către Consiliul Uniunii Europene, pe baza rapoartelor, iar decizia de adoptare a monedei Euro va fi luată cu majoritate de voturi.

Sectiunea 5

§1. Riscuri

1. Acceptând premisa conform căreia pasul obligatoriu și premergător al participării la Eurosistem-aderarea la Zona Euro este participarea la MCS II, trebuie avută în vedere îndeplinirea cu prioritate a condițiilor MCS II.

Totodată, trebuie ținut cont de *dezavantajele amânării* pe un timp îndelungat a adoptării Euro, și anume:

- Dacă va exista o persistență a costurilor de trazaționare mai mari asociate riscului valutar, acest lucru poate reprezenta un risc în ceea ce privește investițiile și creșterea economică;
- Există riscul ca reformele structurale să fie amânate și ca politicile macroeconomice să fie lăsate unui proces lent, pasiv, atâta vreme cât nu există un termen de referință privind adoptarea monedei euro.
- Totodată, piețele de capital la nivel internațional ar putea fi induse în eroare privind aceste riscuri mai sus enumerate, care pun în pericol existența unei politici economice stabile, iar investitorii ar fi mai puțin atrași de desfășurarea de afaceri în România.

2. De asemenea, și *accelerarea procesului* adoptării Euro într-un orizont relativ scurt poate constitui anumite *dezavantaje*, și anume:

- Politica monetară ar putea fi pusă în situația de a fi dependentă, pierzându-se autonomia, același lucru aplicându-se și în cazul politicii monetare și de curs de schimb;
- Amânarea termenului de participare la MCS II datorită imposibilității de reducere a unei parități centrale reprezentative pentru cursul de echilibru Leu/Euro;
- Inexistența ritmului de desfășurare a ciclurilor de afaceri în cadrul statelor din Zona Euro și din România, provocând șocuri greu de contracarat din moment ce România nu ar mai avea o politică monetară independentă;

⁷ Mugur Isaescu, BNR, Colegiul National de Aparare, *Globalizare si integrare europeana. Cazul Romaniei*, Bucuresti, 15 martie 2007

⁸ Eduard Călinoiu, Considerații privind impactul includerii României în zona euro, *Revista romană de Drept Comunitar*, ed. Wolter Kluwer, nr. 5/2009 septembrie-octombrie, p.89

- Atingerea timpurie a termenului de referință în care ar putea fi îndeplinită eficacitatea atingerii inflației ca regim de politică monetară;
- Probabilitatea manifestării mai puternice a efectului Balassa-Samuelson⁹ în prima parte a procesului de ajustare economică de după momentul aderării la Uniunea Europeană, cu consecințe asupra limitării dezinflației și/sau asupra aprecierii monedei naționale.¹⁰

Conduita politicii monetare va fi în continuare prudentă și echilibrată, urmărind, pe termen scurt, reducerea ecartului între ratele dobânzilor interbancare și cea a BNR iar ulterior, ajustarea ansamblului condițiilor monetare reale pentru a asigura atât menținerea ratei inflației în limitele stabilite, precum și revitalizarea procesului de creditare a ansamblului economiei naționale.

Pe termen scurt, principalul factor de risc.¹¹ al proiecției curente este asociat evoluțiilor bugetare, în condițiile în care climatul politic instabil din perioadele recente relevă posibilitatea amplificării dificultăților de realizare a parametrilor bugetari programați, a structurii cheltuielilor și, pe acest fond, a înăsprii condițiilor de acces la surse de finanțare necesare.¹²

§2. Politici și pârgii economice pentru preîntâmpinarea riscurilor și pentru aderarea la Zona Euro

1. Cu toate că se are în calcul existența unor posibile dezavantaje privind amânarea pe termen îndelungat a adoptării euro¹³, această amânare poate constitui și anumite *avantaje*:

- Existența posibilității de ajustări structurale încă neefectuate;
- Menținerea autonomiei politicii monetare și a cursului de schimb pentru un timp mai îndelungat;
- Sincronizarea ciclului de afaceri din România cu cel al Zonei Euro- modalitate prin care se diminuează riscurile de apariție a unor șocuri asimetrice;
- Accentuarea procesului de sincronizare a convergenței nominale și a celei reale.¹⁴

2. De asemenea, în pofida dezavantajelor pe care le-ar putea constitui accelerarea adoptării Euro într-un orizont relativ scurt, *avantajele* capată o forță mai mare și tind a diminua efectele dezavantajelor¹⁵, astfel:

⁹ Efectul Balassa-Samuelson se referă la creșterea inflației într-o țară atunci când salariile din sectorul bunurilor comercializabile produc mai mult decât cei din sectorul bunurilor necomercializabile. Cu cât diferența dintre rezultatele muncii acestora este mai mare, cu atât inflația rezultată este mai accentuată.

¹⁰ Cristian Popa, *Colocviile de politică monetară, Adoptarea unilaterală a euro, soluție sau capcană?*, BNR. București, 30 aprilie 2009

¹¹ O sursă majoră de incertitudine provine din imposibilitatea determinării măsurii în care oferta agregată din economie va fi în continuare erodată de efectele latente ale crizei economice, cu potențial impact asupra capacității de colectare a veniturilor bugetare. De exemplu, pe perioada aferentă intervalului de prognoză, există posibilitatea ca numărul firmelor care își reduc sau își încetează activitatea să crească și mai mult, standardele și termenii de creditare care și-au continuat tendința de înăsprire să afecteze și mai puternic activitatea companiilor iar oferta de muncă din economie să fie afectată de șomajul în creștere și posibil a se menține la valori ridicate o perioadă mai lungă de timp. În plus, perspectiva unei reduceri semnificative a dinamicii câștigurilor salariale ar putea avea un impact nefavorabil important asupra volumului contribuțiilor la asigurările sociale și a impozitelor directe (categoriile cu ponderea cea mai importantă în total venituri bugetare) colectate de către stat.

¹² BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI, *Raport asupra inflației*, Noiembrie 2009, Anul V, nr. 18, Serie nouă

¹³ Vz. supra, Secțiunea 5, nr. 1.

¹⁴ Cristian Popa, *Colocviile de politică monetară, Adoptarea unilaterală a euro, soluție sau capcană?*, BNR. București, 30 aprilie 2009

¹⁵ Vz. supra, Secțiunea 5, nr. 2.

- Motivațiile privind relaxarea ritmului reformelor structurale pot fi reduse;
- Manifestarea beneficiilor dispariției riscului valutar, cu efect de stimulare a creșterii economice sustenabile;
- Stimularea consecvenței în timp a ansamblului de politici macroeconomice¹⁶

Având în vedere faptul că BCE este unica instituție monetară ce poate emite bilete de bancă în Zona Euro, putând influența condițiile de pe piață, aceasta poate dirija și dobânzile pe termen scurt, având un rol implicit și asupra nivelului prețurilor.¹⁷

3. După cum anterior precizam, este de preferat ca între momentul participării la MCS II și aderarea la Zona Euro să existe o perioadă cât mai scurtă, deoarece într-o oarecare măsură, odată cu participarea la MCS II, condițiile de convergență vor fi îndeplinite.

Astfel, va fi posibil să se dea curs respectării termenului 2012-2014¹⁸ pentru participarea la MCS II, urmând ca după finalizarea acestei perioade, România să adere în 2015.¹⁹

Astfel, cea mai echitabilă și convenabilă soluție este respectarea perioadei 2012-2014 pentru participarea la MCS II, fapt motivat de:

- Realizarea unei armonii între avantajele și dezavantajele amânării pe un termen îndelungat a aderării la Zona Euro și accelerarea adoptării Euro într-un termen relativ scurt;
- Termenul de doi ani (2010-2011) anterior perioadei de participare la MCS II este suficient pentru asigurarea de către Guvern a unui termen rezonabil de ajustare necesară pentru:
 - finalizarea reformelor structurale și flexibilizarea pieței de muncă;
 - îndeplinirea criteriilor de la Maastricht;
 - stabilizarea prețurilor;
 - ținerea sub control a ratei inflației pe termen lung;
 - sincronizarea ciclului de afaceri al economiei naționale cu cel al Zonei Euro;
 - realizarea unui progres substanțial al convergenței reale.²⁰

4. Astfel, o politică economică va avea în prim plan, pe lângă ținerea inflației **(A)**, și intrarea în MCS II **(B)**- strategia de atingere a ratei inflației dorite va fi menținută cel puțin până la participarea la MCS II. În acest mod, atingerea inflației garantează îndeplinirea, pas cu pas, a criteriilor de aderare la Zona Euro, realizându-se astfel și procesul de convergență reală dorit. **(C)**

România trebuie să își asume în mod expres și neîndoiește angajamentul privind stabilitatea prețurilor **(D)**; acest scop trebuie să fie urmărit cu prioritate.

Cursul de schimb va trebui să fie flexibil **(E)**, economia de piață să fie deschisă **(F)**, iar intervențiile valutare **(G)** vor fi subordonate obiectivului principal, și anume diminuarea și ținerea sub control a inflației.

BNR va fi liberă să folosească și să apeleze la orice instrumente politice **(H)** pe care le consideră necesare, în mod independent, urmărindu-se crearea și menținerea unui sistem bancar sănătos **(I)** și eliminarea dominației fiscale. **(J)**

¹⁶ Cristian Popa, *Colocviile de politica monetara, Adoptarea unilaterala a euro, solutie sau capcana?*, BNR. Bucuresti, 30 aprilie 2009

¹⁷ Ioana Eleonora Rusu, *Uniunea Economica si Monetara- Evoluție istorică si perspective actuale*, Revista romană de Drept Comunitar, ed. Wolter Kluwer, nr. 4/2006, octombrie-decembrie, p.64

¹⁸ Conform Programului de convergență de la finalul anului 2009, România nu va participa la MCS II anterior anului 2012.

¹⁹ Vz. supra, sectinea 3, nr.1.

²⁰ Cristian Popa, *Colocviile de politica monetara, Adoptarea unilaterala a euro, solutie sau capcana?*, BNR. Bucuresti, 30 aprilie 2009

Totodată, diminuarea relativă a riscurilor de șocuri poate fi realizată prin menținerea creditului acordat sectorului privat(**K**) și prin eliminarea deficitelor de cont curent(**L**). Perioada de ajustare trebuie să fie în concordanță cu aceste măsuri de diminuare a șocurilor asimetrice.

Prin îndeplinirea acestor ținte, va fi posibilă eliminarea neajunsurilor reformelor anterioare, precum și realizarea “eficienței și echității care caracterizează un sistem fiscal optim”.²¹

Așadar, în această perioadă propusă²² (2012-2014) pentru participarea la MCS II, premergătoare aderării la Zona Euro în 2015, România trebuie să reușească să cuprindă și să îndeplinească previziunile cu privire la evoluția inflației, să întărească, și să faciliteze coeziunea de politici, modalitate prin care va fi posibilă convergența ratei inflației.

Sectiunea 6

§1. Impactul pe plan european al aderării României la Zona Euro

Ivan Sramko, guvernatorul Băncii Naționale a Slovaciei susține că aderarea la Zona Euro și consolidarea sectorului fiscal ar trebui să fie prioritățile de top ale statelor membre UE, aceasta din urmă fiind punctul-cheie al măsurilor luate de Slovacia pentru aderarea la Zona Euro în 2009.

2. Comisia Europeană și Banca Centrală Europeană se ghidează pe anumite principii în raport cu noii candidați la Zona Euro, și anume:

- diversificarea modalităților de lucru;
- abundența de opțiuni privind modalitatea de adoptare a monedei Euro;
- tratarea caz cu caz;
- principiul tratamentului egal în spațiu și timp.

Astfel, România nu trebuie să adopte decizii de politică monetară sau de curs de schimb în mod unilateral, fără consultarea autorităților/instituțiilor europene. Datorită particularităților sale, România, va parcurge un drum diferit de cel al majorității statelor din cel de-al șaselea val de aderare. Totodată, trebuie ținut cont și de faptul că “ Într-o Uniune Europeană cu 27 de membri, România va fi a șaptea țară ca dimensiune și populație[...] România: a 7-a putere a UE”²³, România va avea un rol important pe scena Uniunii Europene.

De asemenea, principiul *tratamentului egal* permite observarea unor predicții pentru regulile aplicabile României pe baza experienței altor țări (în acest sens, cazul Slovaciei, însuși guvernatorul Băncii Naționale a Slovaciei evidențiind existența similarității dintre Slovacia și România, prevăzând totodată și aderarea României într-un termen cât mai scurt). Totuși, acest principiu al tratamentului egal permite excepții(cazul Italiei și al Finlandei- țări cărora li s-au acceptat perioade mai scurte de participare în MCS II).

3. Trebuie ținut cont de faptul că România are cel mai scăzut nivel al veniturilor bugetare ca procent din PIB din UE, precum și faptul că rata privind taxarea la impozitul pe profit, impozitul pe venit și TVA sunt mult mai mici, comparativ cu majoritatea statelor europene. Ținând cont de gradul ridicat de euroizare al economiei și de existența legăturilor comerciale puternice cu Zona Euro, amânarea aderării ar putea reduce motivația efectuării reformelor structurale.

§2. Impactul asupra României a aderării Euro

În viața cotidiană, trecerea la Euro va aduce multe simplificări, precum eliminarea costurilor legate de conversiunea Leului în Euro, eliminarea fluctuațiilor cursului de schimb, o mai mare posibilitate de comparare a prețurilor din cadrul Zonei Euro, precum și efectuarea tranzacțiilor cu o mai mare ușurință,

²¹ Eduard Călinoiu, op.cit, pg.89

²² Data avută în vedere de către ministrul Finanțelor la anunțarea în cadrul Consiliului ECOFIN a intenției României de a adera la zona euro a fost 2014.

²³ Ion Jinga, *Profilul României în Uniunea Europeană*, Revista română de Drept Comunitar, ed. Rosetti, nr. 1/2005, ianuarie-martie, p. 13

eliminându-se atacurile speculative. Călătoriile în spațiul statelor membre Zonei Euro vor deveni, așadar, mai simple și mai ieftine.

Totuși, este inerentă și o oarecare temere a populației privind creșterea dramatică a prețurilor. Experiențele unor state ce au adoptat Euro au arătat că schimbarea imediată a monedei în Euro a afectat nivelul prețurilor, constatându-se o creștere a prețurilor produselor cumpărate în mod frecvent, pe când prețurile produselor achiziționate mai rar, nu au crescut. Cu toate acestea, statisticile arată că în cadrul acestor state ce au adoptat moneda Euro, inflația reală a fost mult mai scăzută, în comparație cu cea percepută de către consumatori.

Un risc de care trebuie ținut cont este acela că, odată adoptată moneda Euro, România va pierde posibilitatea de a mai influența macroeconomia prin intermediul politicilor monetare ale BNR (ce echivalează cu o pierdere a suveranității a acesteia), rolul acesteia fiind limitat în mod special la politicile fiscale, politicile salariale, și cele ale pieței de muncă. În cazul în care aceste politici nu vor fi implementate în mod progresiv și flexibil, va exista riscul creșterii costurilor adoptării monedei Euro. Folosirea monedei unice Euro va conduce la întărirea poziției pe care o ocupă statul pe scena economică internațională (precum și scena politică și socială), precum și la o sporire a credibilității și a stabilității economiei naționale.

De asemenea, prin aderarea la Zona Euro de către România se elimină inconvenientele rezultate din aplicarea *Regulamentului (CE) nr. 2569/2001 din 19 decembrie 2001 al Parlamentului European și al Consiliului privind plățile transfrontiere în euro*, având în vedere faptul că, deși Regulamentul este direct aplicabil de la data de 1 ianuarie 2007, în România încă nu este numită în mod expres o autoritate însărcinată cu aplicarea de sancțiuni prevăzute în Regulament.²⁴

Sectiunea 7

§1. Soluții privind înlăturarea impedimentelor la aderarea la Zona Euro

1. Punctul-cheie urmărit este ținutirea inflației²⁵ prin următoarele procedee:

- asumarea neechivocă a angajamentului față de stabilitatea prețurilor ca obiectiv fundamental al politicii monetare;
- independența operațională a băncii centrale;
- responsabilitatea pentru ținutirea inflației și realizarea transparenței politicii monetare ;
- formarea pieței interne de capital pe termen lung.

Astfel, trebuie făcut apel la politicile și pârghiile antiinflaționiste, și anume:

- protecția agenților economici împotriva scăderii puterii de cumpărare: indexarea salariilor și altor forme de venituri (burse, pensii, etc) prin care se urmărește acoperirea, totală sau parțială, a creșterii prețurilor prin sporuri de venituri. De asemenea, se vor lua în vizor creșterea dobânzilor, plățile pentru economiile păstrate la instituțiile financiare, subvenționarea prețurilor la unele produse de strictă necesitate și de mare consum, etc.
- eliminarea și prevenirea tendinței de creștere a masei monetare fără justificare economică;
- realizarea unui echilibru între cererea solvabilă și posibilitățile de producție pentru piața internă;
- o politică fiscală care să sprijine inițiativele sănătoase ale producătorilor și să combată, totodată, practicile ilicite;
- adoptarea unei politici salariale corespunzătoare stadiului de dezvoltare a economiei naționale;
- dezvoltarea pieței titlurilor de stat;
- reducerea șomajului și restrângerea masei monetare canalizate spre consumul neproductiv;
- adoptarea unei politici de credit echilibrate, capabile să stimuleze inițiativele constructive și să le stăvilească pe cele speculative;

²⁴ Răzvan Vartolomei, *Considerații privind aplicarea în România a Regulamentului (CE) nr. 2560/2001 privind plățile transfrontaliere în euro*, Revista Română de Drept Comunitar, ed. Wolters Kluwer, nr. 2/2009, martie-aprilie, p. 173

²⁵ Vz. supra, secțiunea 5, nr 4.

- o politică valutară care să sprijine stabilitatea monedei.²⁶

2. România este un stat suveran, independent, fapt pentru care și BNR beneficiaza de atributul independenței, având dreptul de a alege și utiliza pârghiile și mecanismele de politică monetară considerate necesare, în condițiile unui sector bancar sănătos și a absenței dominației fiscale.²⁷ Totodată, BNR trebuie să își canalizeze atenția asupra structurilor politice, sociale și mai ales economice ale Uniunii Europene, practicând o politică strategică din punct de vedere valutar și monetar.

3. De asemenea, România trebuie să dea dovadă de responsabilitate și transparentă prin:

- asumarea responsabilității privind țintirea inflației, prin disciplină și credibilitate, prin ancorarea așteptărilor inflaționiste;
- anunțarea publică a țintelor de inflație;
- accesibilitatea informațiilor care să permită evaluarea orientării politicii monetare;
- anunțarea și explicarea deciziilor de politică monetară;
- anunțarea detaliată a performanței politicii monetare.

4. O atenție sporită trebuie acordată măsurilor pentru liberalizarea contului de capital , ținându-se cont de faptul că o convertibilitate deplină a Leului complică gestionarea politicii monetare; intrările masive de capital speculativ exercită presiuni în sensul aprecierii Leului. De aceea, dezinflația trebuie susținută, dar trebuie avut în calcul faptul că aceasta generează riscuri la adresa stabilității financiare și creează o cerere excedentară de monedă, întrucât există un potențial crescut de reversibilitate a mișcărilor speculative, și va exista o atractivitate crescută a împrumuturilor în valută.

5. Așadar, România trebuie să pună accentul pe consolidarea inflației scăzute(A), formarea pieței interne de capitaluri pe termen lung și convergența ratelor de dobândă(B), stabilitatea relativă a cursului de schimb al Leului în jurul nivelului de echilibru pe termen lung(C), precum și realizarea reformelor structurale(D).²⁸

§2. Noi aspecte prevăzute prin Tratatul de la Lisabona

În îndeplinirea condițiilor aferente procesului de aderare la Zona Euro, România trebuie să aibă în vedere faptul că, odată intrată în Zona Euro (Eurogrup- după cum este menționat în Tratatul de la Lisabona), aceasta va avea dreptul de a participa, prin intermediul miniștrilor, la reuniuni informale în cadrul cărora se vor dezbate aspecte privind politicile în domeniul monedei Euro.

La aceste reuniuni va participa și Comisia, precum și Banca Centrală Europeană.

Un aspect important îl reprezintă și faptul că, prin acordul majorității statelor membre la Zona Euro, va fi ales un președinte pentru o perioadă de doi ani și jumătate.

Sectiunea 8

§ Concluzii

²⁶ Gh.Cretoiu, Viorel Cornescu, Ion Bucur, *Economie*, Ediția a-II-a , Ed.C. H. Beck, Bucuresti, 2008

²⁷ Eugen Dijmarescu, *Aspecte ale politicii monetare si valutare a Romaniei in contextual aplicarii Programului de convergenta*, BNR, Bucuresti, 4 septembrie 2007

²⁸ idem

România realizează peste 50% din comerțul exterior cu Uniunea Europeană, care este principalul partener comercial al țării, fapt pentru care se configurează necesitatea aderării cât mai rapide a României la Zona Euro.

Pentru îndeplinirea acestui target, România trebuie, așadar, să se conformeze rigorilor Tratatului de la Maastricht, îndeplinind condițiile minimale impuse de acesta.

Aceste condiții sunt indisolubil legate de îndeplinirea, î prealabil, a condițiilor de participare la MCS II, pas propus pe agenda Romanici a fi efectuat cel mai devreme în perioada 2012-2014, perioadă urmată de aderarea la Zona Euro.

Astfel, zona de interes maxim o constituie diminuarea ratei inflației și realizarea unei coexistențe cât mai realiste a convergenței nominale și a convergenței reale.

“Uniunea Europeană este în slujba cetățenilor săi; păstrându-și propriile valori, tradiții și propria limbă, cetățenii europeni ar trebui să se simtă în largul lor în ceea ce putem numi << casa europeană >>”²⁹, în cadrul căreia aceștia din urmă circulă liber, fără frontiere, fie și de ordin valutar.

Cuvinte-cheie/ Key-words/ Mots-clés :

Zona euro-Zona euro cuprinde statele membre UE care au adoptat moneda euro.

Tratatul de la Maastricht- Tratatul privind Uniunea Europeană a fost semnat de Consiliul European la 7 februarie 1992 în localitatea olandeză Maastricht, reprezentând până atunci cea mai profundă schimbare a tratatelor de la înființarea Comunității Europene. Acest tratat a pus bazele Uniunii Europene. Principalul obiectiv al tratatului este crearea Uniunii Economice și Monetare în trei etape

Sistemul Monetar European- Sistem monetar creat pe 5 decembrie 1978 și intrat în vigoare pe 13 martie 1979 constituit pe baza ECU

Sistemul MCS II (Mecanismul Cursului de Schimb II)- Aranjment pentru cursul de schimb în care o moneda are o paritate centrală față de euro, iar cursul de schimb nu poate fluctua față de aceasta paritate cu mai mult de 15%, în sus sau în jos.

Participarea la acest mecanism pentru o perioadă minimă de doi ani este unul din criteriile ce trebuie îndeplinite pentru a putea intra în zona euro.

Eurosistemul-Eurosistemul este alcătuit din BCE și BCN ale statelor care au adoptat moneda euro. Eurosistemul și SEBC vor coexista atât timp cât vor exista state membre UE în afara zonei euro.

Banca Centrală Europeană-Temeiul juridic pentru politica monetară unică îl reprezintă Tratatul de instituire a Comunității Europene și Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene. Statutul stabilește atât înființarea BCE, cât și a Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC) la data de 1 iunie 1998. BCE a fost concepută ca nucleu al Eurosistemului și al SEBC. BCE și băncile centrale naționale îndeplinesc împreună atribuțiile care le-au fost încredințate. BCE dispune de personalitate juridică în conformitate cu dreptul public internațional.

Euro area-The euro area consists of the EU countries that have adopted the euro.

The Maastricht Treaty (formally, the Treaty on European Union, TEU) was signed on 7 February 1992 in Maastricht, the Netherlands after final negotiations on 9 December 1991 between the members of the European Community and entered into force on 1 November 1993 during the Delors Commission. It created the European Union and led to the creation of the euro. The Maastricht Treaty has been amended to a degree by later treaties.

European Monetary System- Monetary system created on the 5th of December 1978 and enforced on 13th of March 1979 which was built on the basis of EMU.

The Agreement establishes an exchange rate mechanism to replace the old European Monetary System (EMS), which became obsolete with the introduction of the euro. The purpose of ERM II is to maintain

²⁹ Augustin Fuerea, *Ideea Europei Statelor Unite- Trecut, Prezent și Viitor*, Revista română de Drept Comunitar, ed. Rosetti, nr.2/2004, aprilie-iunie, p.21

stable exchange rates between the euro and the participating national currencies so as to avoid excessive exchange rate fluctuations on the internal market. In the interests of clarity and transparency, the new Agreement of 16 March 2006 replaces the previous Agreement concluded in September 1998 and amended on several occasions for technical reasons.

Eurosystem-*The Eurosystem comprises the ECB and the NCBs of those countries that have adopted the euro. The Eurosystem and the ESCB will co-exist as long as there are EU Member States outside the euro area.*

European Central Bank-*The legal basis for the single monetary policy is the Treaty establishing the European Community and the Statute of the European System of Central Banks and of the European Central Bank. The Statute established both the ECB and the European System of Central Banks (ESCB) as from 1 June 1998. The ECB was established as the core of the Eurosystem and the ESCB. The ECB and the national central banks together perform the tasks they have been entrusted with. The ECB has legal personality under public international law*

La zone euro-*Elle regroupe les pays de l'UE ayant adopté l'euro*

Mécanisme de taux de change (MCE II)-*Le présent accord établit un mécanisme de taux de change qui succède à l'ancien système monétaire européen (SME) devenu caduc avec l'introduction de l'euro. L'objectif du MCE II est de maintenir la stabilité des taux de change entre l'euro et les monnaies nationales participant au MCE II pour éviter des fluctuations des taux de change trop importantes dans le marché intérieur. Le nouvel accord du 16 mars 2006 remplace pour des raisons de clarté et de transparence l'accord précédent conclu en septembre 1998, modifié à plusieurs reprises pour des raisons techniques.*

L'Eurosystème-*Il comprend la BCE et les BCN des pays ayant adopté l'euro. L'Eurosystème coexistera avec le SEBC tant qu'il y aura des États membres de l'UE ne faisant pas partie de la zone euro.*

La Banque centrale européenne-*Le traité instituant la Communauté européenne et les statuts du Système européen de banques centrales et de la Banque centrale européenne constituent le fondement juridique de la politique monétaire unique. En vertu des statuts, la BCE et le Système européen de banques centrales (SEBC) ont été institués le 1er juin 1998. La BCE est placée au cœur de l'Eurosystème et du SEBC. Conjointement, la BCE et les banques centrales nationales accomplissent les missions qui leur ont été conférées. La BCE, en vertu du droit public international, est dotée de la personnalité juridique.*

Bibliografie

1. Iordan Gheorghe Bărbulescu, *Procesul decizional in Uniunea Europeana*, ed. Polirom, Iasi, 2008
2. Eduard Călinoiu, *Considerații privind impactul includerii României în zona euro*, Revista romană de Drept Comunitar, ed. Wolter Kluwer, nr. 5/2009 septembrie-octombrie
3. Gh.Cretoiu, Viorel Cornescu, Ion Bucur, *Economie*, Editia a-II-a , Ed.C. H. Beck, Bucuresti, 2008
4. Eugen Dijmarescu, *Aspecte ale politicii monetare si valutare a Romaniei in contextual aplicarii Programului de convergenta*, BNR, Bucuresti, 4 septembrie 2007
5. Ionut Dumitru, *Adoptarea mai rapida a euro de catre România- de la dorinta la putinta*, Colocviile de politica monetara, editia a II-a. 30 aprilie 2009
6. Augustin Fuerea, *Ideea Europei Statelor Unite- Trecut, Prezent și Viitor*, Revista romană de Drept Comunitar, ed. Rosetti, nr.2/2004, aprilie-iunie
7. Augustin Fuerea, *Manualul Uniunii Europene*, ed. Universul Juridic, Bucuresti, 2006
8. Carmen Adriana Gheorghe, *Drept bancar comunitar*, ed. C.H.Beck, Bucuresti, 2008
9. Mugur Isarescu, *Convergenta la zona euro*, Bucuresti, 27 noiembrie, 2006
10. Mugur Isarescu, BNR, Colegiul National de Aparare, *Globalizare si integrare europeana. Cazul Romaniei*, Bucuresti, 15 martie 2007
11. Ion Jinga, *Profilul României în Uniunea Europeană*, Revista romană de Drept Comunitar, ed. Rosetti, nr. 1/2005, ianuarie-martie
12. Dorin Mantescu, *Perspective asupra adoptarii euro*, Macroeconomica si Politici Financiare, Ministerul Finantelor Publice
13. Cristian Popa, *Colocviile de politica monetara, Adoptarea unilaterala a euro, solutie sau capcana?* ,BNR. Bucuresti, 30 aprilie 2009
14. Ioana Eleonora Rusu, *Uniunea Economica si Monetara- Evoluție istorică si perspective actuale*, Revista romană de Drept Comunitar, ed. Wolter Kluwer, nr. 4/2006, octombrie-decembrie
15. Ioana Eleona Rusu, Gilbert Gornig, *Dreptul Uniunii Europene*, ediția a 3-a, ed. C.H.Beck, București,2009
16. Dan Drosu Șaguna, Dan Sova, *Drept financiar public*, editia 2, ed. C.H. Beck, Bucuresti, 2007
17. Răzvan Vartolomei, *Considerații privind aplicarea in România a Regulamentului (CE) nr. 2560/2001 privind plățile transfrontaliere în euro*, Revista Română de Drept Comunitar, ed. Wolters Kluwer, nr. 2/2009, martie-aprilie
18. BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI, *Raport asupra inflatiei*, Noiembrie 2009, Anul V, nr. 18 ,Serie nouă
19. Banca Centrala Europeana- Eurosistem, *Raport de convergenta*, mai 2008 (<http://www.ecb.int/pub/pdf/conrep/cr200805ro.pdf>- consultat la 24 martie 2010)
20. (<http://www.ecb.int/ecb/orga/escb/html/convergence-criteria.ro.html>- consultat la 24 martie 2010)

